

هوالحکیم

چند دسته از احکام مبتلابه دانش آموزان ضروری است که به طور فوری در ایام اعتکاف بیان شود:

(۱) احکام تکلیف و انتخاب مرجع تقلید

* علائم مکلف شدن پسر :

تکلیف : بر اساس تعالیم دین مبین اسلام، سنی که با رسیدن به آن، انجام تکالیف و فرایض دینی مانند خواندن نماز و ادای روزه و رعایت محرم و نامحرم و ... بر شخص واجب می شود، سن تکلیف گفته می شود.

انواع بلوغ :

(۱) بلوغ جسمانی

(۲) بلوغ جنسی

(۳) بلوغ عاطفی

(۴) بلوغ فکری

هر یک از علائم ذیل به تنهایی موجب رسیدن به تکلیف میشود:

(۱) روییدن موی زیر و خشن زیر شکم و بالای عورت

(۲) خارج شدن منی (محتلم شدن) در خواب یا بیداری

(۳) تمام شدن ۱۵ سال قمری

* مکلف از باب رجوع جاهل به عالم از این جهت که ناآگاه به احکام دین است باید به مجتهد جامع الشرایط مراجعه کند.

* راه های انتخاب مرجع تقلید :

احراز اجتهاد و اعلمیت مرجع تقلید به وسیله امتحان یا تحصیل یقین ولو از طریق شهرت مفید علم یا اطمینان، یا با شهادت دو نفر عادل از اهل خبره صورت میگیرد.

* راه های به دست آوردن فتوای مرجع تقلید :

(۱) شنیدن از خود مرجع تقلید

(۲) شنیدن از دو نفر یا یک فرد عادل

(۳) شنیدن از یک نفر مورد اطمینان

(۴) دیدن در رساله عملیه، در صورتی که رساله وی مصون از اشتباه باشد

(۲) احکام طهارت

وضو:

۱. شستن

الف) صورت از بالای پیشانی تا سر چانه

ب) دستها از آرنج تا سر انگشتان.

۲. مسح کردن

الف) جلوی سر

ب) روی پاها از سر انگشتان تا مفصل

توجه:

ترتیب وضو از این قرار است: شستشوی صورت از بالای پیشانی یعنی جایی که موی سر روییده است تا سر چانه، سپس شستن دست راست از آرنج تا سر انگشتان، سپس شستن دست چپ از آرنج تا سر انگشتان، سپس کشیدن دست مرطوب بر روی قسمت جلویی سر، و در آخر کشیدن دست مرطوب بر روی هر دو پا از سر انگشتان پا تا مفصل ساق پا.

* شستن صورت و دستها:

۱. در شستشوی صورت باید به اندازه‌ی که ما بین انگشت وسط و شست قرار گیرد شسته شود.

۲. در صورت‌های پوشیده از مو، شستن روی موها کفایت می‌کند و لازم نیست آب وضو را به پوست صورت برسانند، مگر در جایی که مو به قدری کم پشت است که پوست صورت کاملاً دیده می‌شود.

۳. صدق شستن منوط به رساندن آب به تمام عضو است، هر چند به وسیله‌ی دست کشیدن باشد و مسح اعضا با دست مرطوب به تنهایی کافی نیست.

۴. صورت و دستها در وضو باید از بالا به پایین شسته شود، اگر از پایین به بالا بشوید وضو باطل است.

۵. شستن صورت و دستها

بار اول: واجب. بار دوم: جایز.

بار سوم و بیشتر: غیر مشروع (حرام).

توجه:

ملاک برای تعیین هر بار، قصد انسان است، پس اگر به قصد بار اول شستن چند مرتبه آب بریزد اشکال

ندارد.

*مسح سر و پاها

۱. مسح بر پوست سر واجب نیست، بلکه بر موی قسمت جلوی سر کافی است، ولی اگر موی جاهای دیگر در قسمت جلو جمع شده باشد یا موی جلوی سر به قدری بلند باشد که بر روی صورت یا شانه‌ها ریخته شده است، مسح بر آن کافی نیست، و باید فرق سر را باز کرده پوست یا بن موها را مسح کند.

۲. اگر شخص وضو گیرنده، هنگام شستن صورت و دستها به قصد وضو، اقدام به باز و بسته کردن شیر آب نماید اشکال ندارد و به صحت وضو لطمه‌یی نمی‌زند، ولی اگر بعد از فراغت از شستن دست چپ و قبل از مسح با آن، دستش را روی شیری که خیس است بگذارد و آب وضوی دست با آب خارج از وضو، مخلوط شود صحت مسح با رطوبتی که مختلط از آب وضو و آب خارج است، محل اشکال می‌باشد.

۳. در مسح باید دست را بر سر یا پا بکشد، پس اگر دست را ثابت نگهدارد و سر یا پا را بر آن بکشد، مسح باطل است.

۴. محل مسح باید خشک باشد یا به قدری تر نباشد که رطوبت کف دست به آن اثر نکند.

* شرایطی که به وضو گیرنده برمی‌گردد:

الف) با قصد قربت وضو بگیرد (نیت).

ب) استعمال آب برای او مانعی نداشته باشد.

* شرایطی که به آب وضو برمی‌گردد:

الف) آب وضو مطلق باشد.

ب) آب وضو پاک باشد.

ج) آب وضو مباح باشد (غصبی نباشد).

* شرایطی که به ظرف وضو برمی‌گردد:

الف) مباح باشد

* شرایطی که به اعضای وضو برمی‌گردد:

الف) پاک باشد.

ب) مانعی از رسیدن آب در آن نباشد.

* شرایطی که به کیفیت وضو برمی‌گردد:

الف) ترتیب را در شستن و مسح کردن‌ها رعایت کند (ترتیب).

ب) کارهای وضو را پشت سر هم انجام دهد (موالات).

ج) کارهای وضو را خودش در حال اختیار انجام دهد (مباشرت).

* مبطلات وضو:

- خارج شدن ادرار
- خارج شدن مدفوع
- خارج شدن باد شکم
- به خواب رفتن
- چیزهایی که عقل را از بین می برد، مانند دیوانگی و مستی و بیهوشی
- هر چیزی که موجب غسل می شود، مانند جنابت و مس میت و ...

* مس قرآن

دست زدن به خط قرآن بدون وضو حرام است و این امر، اختصاص به قرآن کریم ندارد، بلکه شامل همه ی کلمات و آیات قرآنی می شود، هر چند در کتاب دیگری یا در روزنامه، مجله، تابلو و غیر آنها باشد.

توجه:

همه جای بدن، مانند لب و صورت و غیره هم حکم دست را دارد.

غسل:

غسل یعنی شستشوی تمام بدن از سر تا پا با شرایط و کیفیت خاص.

* اقسام غسل

۱. واجب

غسل پس از جنابت

غسل پس از مس میت

غسل میت

غسل در هنگامی که نذر و عهد کرده یا قسم خورده باشد که غسل کند

۲. مستحب: مانند غسل جمعه

* کیفیت غسل

غسل را به دو گونه می شود انجام داد:

(۱) ترتیبی: اول این که با ترتیب مخصوص بدن را بشوید، به این که ابتدا سر و گردن، بعد تمام نیمه راست بدن و در آخر تمام نیمه چپ بدن را بشوید.

(۲) ارتماسی: دوم این که تمام بدن را یک باره در آب فرو ببرد به طوری که آب به همه جای بدن برسد.

توجه:

در غسل، بنابر احتیاط واجب شستن موهای بلند و زیر آن لازم است،

رو به قبله ایستادن در وقت غسل واجب نیست.

شستن پشت و یا هر عضوی از اعضای بدن قبل از نیت غسل و شروع آن، اشکال ندارد.

اگر غسل ترتیبی را بر خلاف ترتیبی که قبلاً گفته شد به جا آورد - چه عمداً باشد و چه از روی فراموشی و چه به سبب ندانستن مسأله - باطل است.

* کسی که بعد از غسل بفهمد به قسمتی از بدنش آب نرسیده است:

اگر غسل ارتماسی بوده: باید دو باره غسل کند، چه جای آن را بداند یا نداند.

اگر غسل ترتیبی بوده:

اگر جای آن را نمی داند: باید دوباره غسل کند.

اگر جای آن را می داند:

در طرف چپ است: شستن همان مقداری که شسته نشده کافی است.

در طرف راست است: باید آن مقدار را شسته، بعد طرف چپ را بشوید.

در سر و گردن است: باید آن مقدار را شسته، بعد طرف راست و چپ بدن را بشوید.

۳) احکام نماز

* کارهای واجب که نماز از آنها تشکیل شده یا زده چیز است

۱. نیت

۲. تکبیرة الاحرام

۳. قیام

۴. قرائت

۵. رکوع

۶. سجده

۷. ذکر

۸. تشهد

۹. سلام

۱۰. ترتیب

۱۱. موالات

توجه:

بعضی از واجبات نماز «رکن» است یعنی اگر در نماز به جا آورده نشود یا بیش از مقدار واجب آورده شود، حتی اگر از روی سهو و فراموشی هم باشد، نماز باطل می شود، (ولی واجبات غیر رکنی اگر عمداً کم و زیاد شود نماز باطل می شود، اما اگر سهواً باشد نماز صحیح است، مانند قرائت).

* ارکان نماز

۱. نیت.

۲. تکبیرة الاحرام

۳. قیام (در هنگام تکبیرة الاحرام و هنگام رفتن به رکوع).

۴. رکوع.

۵. دو سجده.

* تصحیح حمد و سوره ...

۴) احکام روزه

* معنای روزه

«روزه» در شرع مقدس اسلام آن است که انسان در تمام روز (از طلوع فجر تا غروب آفتاب) با قصد اطاعت از فرمان خداوند از خوردن و آشامیدن و چیزهای دیگری که به تفصیل گفته خواهد شد خودداری کند.

توجه:

هرگاه برای روزه دار اطمینان حاصل شود که اذان از هنگام داخل شدن وقت شروع شده جایز است به صرف شروع اذان، افطار نماید و صبر کردن تا پایان اذان لازم نیست.

* انواع روزه

روزه از یک نظر بر چهار نوع است:

۱. روزهی واجب، مثل روزهی ماه مبارک رمضان.

۲. روزهی مستحب، مثل روزهی ماه رجب و شعبان.

۳. روزهی مکروه، مثل روزهی روز عاشورا.

۴. روزهی حرام مثل روزهی عید فطر (اول ماه شوال) و قربان (دهم ماه ذی الحجه).

توجه:

کسی که می‌داند روزه برای او ضرر دارد یا خوف ضرر داشته باشد باید روزه را ترک کند و اگر روزه بگیرد صحیح نیست بلکه حرام است، خواه این یقین و خوف از تجربه‌ی شخصی حاصل شده باشد یا از گفته‌ی پزشک امین یا از منشأ عقلایی دیگر.

* روزه‌های واجب

۱. روزه‌ی ماه مبارک رمضان.
۲. روزه‌ی قضا.
۳. روزه‌ی کفاره.
۴. روزه‌ی قضای پدر و مادر.
۵. روزه‌ی مستحبی که به واسطه‌ی نذر و عهد و قسم واجب شده است.
۶. روزه‌ی روز سوم از ایام اعتکاف.

* مفطرات (مبطلات) روزه

۱. خوردن و آشامیدن.
۲. دروغ بستن به خدا و پیامبران و معصومین (ع) (بنابر احتیاط واجب).
۳. رساندن غبار غلیظ به حلق (بنابر احتیاط واجب).
۴. فرو بردن تمام سر در آب (بنابر احتیاط واجب).
۵. باقی ماندن بر جنابت تا اذان صبح.
۶. قی کردن عمدی.
۷. استمناء (خودارضایی جنسی)